

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1876351_RegNr_2-724-585/2020

<http://www.infolex.lt/tp/1876351>

Civilinė byla Nr. 2-724-585/2020

Teismo proceso Nr. 2-55-3-03130-2010-5

Procesinio sprendimo kategorija 3.4.3.7.1.

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. balandžio 21 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gintaro Pečiulio, Egidijos Tamošiūnienės ir Vytauto Zeliankos (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal kreditorės uždarnosios akcinės bendrovės „Intrum Lietuva“ atskirąjį skundą **dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 20 d. nutarties, kuria patikslintas bankrutuojančios uždarnosios akcinės bendrovės „Travestus“ kreditorių sąrašas.**

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Vilniaus apygardos teismo 2010 m. rugsėjo 20 d. nutartimi uždarajai akcinei bendrovei (toliau – UAB) „Travestus“ buvo iškelta bankroto byla, bankroto administratore paskirta UAB „Avere“.
2. BUAB „Travestus“ bankroto administratorė UAB „Avere“ kreipėsi į teismą su prašymu patvirtinti patikslintą įmonės kreditorių sąrašą ir jų finansinius reikalavimus, išbraukiant iš kreditorių sąrašo hipotekos kreditorių Danske bank A/S Lietuvos filialą, o UAB „Intrum Lietuva“ įtraukiant į trečios eilės kreditorių sąrašą su 100 296,61 Eur finansinio reikalavimo suma.
3. Nurodė, kad bankroto proceso metu administravimo išlaidoms apmokėti išskaičiuotų lėšų suma, pardavus 11 įkeistų nekilnojamojo turto objektų, sudaro 100 296,61 Eur, tačiau per klaidą hipotekos kreditoriui buvo permokėta 39 451,76 Eur. Lėšų likutis, gautas pardavus 11 įkeisto nekilnojamojo turto objektų, viršijantis įkeitimu užtikrintą 1 043 955,11 Eur reikalavimą, turėtų būti skiriamas kitų kreditorių reikalavimams tenkinti. Tuo tarpu nepadengtas 100 296,61 Eur UAB „Intrum Lietuva“ kreditorinis reikalavimas (atitinkantis išskaičiuotų administravimo išlaidų sumą) turėtų būti tenkinamas trečia eile.
4. Vilniaus apygardos teismas 2019 m. lapkričio 19 d. nutartimi bankroto administratorės prašymą dėl finansinių reikalavimų patikslinimo tenkino ir patvirtino patikslintą BUAB „Travestus“ kreditorių ir jų finansinių reikalavimų sąrašą, tarp jų ir trečiąja eile tenkinamą UAB „Intrum Lietuva“ 100 296,61 Eur finansinį reikalavimą.
5. UAB „Intrum Lietuva“ pateikė atskirąjį skundą, kuriuo prašė Vilniaus apygardos teismo 2019 m. lapkričio 19 d. nutartį pakeisti ir įtraukti apelianbę į kreditorių sąrašą su hipoteka užtikrintu 60 844,79 Eur finansiniu reikalavimu.
6. Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. sausio 21 d. nutartimi nutarta Vilniaus apygardos teismo 2019 m. lapkričio 19 d. nutarties dalį panaikinti ir UAB „Intrum Lietuva“ finansinio reikalavimo dydžio ir jo tenkinimo eilės tikslinimo klausimą perduoti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Nutartyje apeliacinės instancijos teismas be kita ko nurodė, kad iš apskūstosios nutarties turinio galima daryti išvadą, kad pirmosios instancijos teismas iš esmės netikrino bankroto administratorės pateikto tikslinti iš hipotekos kreditoriaus Danske bank A/S Lietuvos filialo UAB „Intrum Lietuva“ perimto finansinio reikalavimo dydžio ir eilės pagrįstumo, t. y. neatliko įrodymų, pagrindžiančių pateikto tikslinti kreditorės finansinio reikalavimo dydžio ir eiliškumo, išsamesnio tyrimo bei vertinimo.
7. Iš naujo nagrinėjant UAB „Intrum Lietuva“ finansinio reikalavimo dydžio ir jo tenkinimo eilės tikslinimo klausimą, Vilniaus apygardos teismas 2020 m. sausio 27 d. nutartimi, skirdamas prašymą nagrinėti teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka, pasiūlė suinteresuotiems asmenims UAB „Intrum Lietuva“, S. Ž., O. Z. pateikti atsiliepimus į bankrutuojančios UAB (toliau – BUAB) „Travestus“ bankroto administratorės prašymą.
8. Suinteresuoti asmenys S. Ž., O. Z. pateikė atsiliepimą, kuriame prašė BUAB „Travestus“ bankroto administratorės prašymą – į BUAB „Travestus“ trečios eilės kreditorių sąrašą su perimtu

100 296,61 Eur reikalavimu įrašyti UAB „Intrum Lietuva“, o Danske Bank A/S Lietuvos filialą iš kreditorių sąrašo išbraukti, tenkinti, priteisti patirtas bylinėjimosi išlaidas.

9. Nurodė, kad UAB „Intrum Lietuva“ taip pat privalo prisidėti prie BUAB „Travestus“ bankroto administravimo išlaidų padengimo, todėl UAB „Intrum Lietuva“ tenkanti proporcinga bankroto administravimo išlaidų sąmatos dalis (100 296,61 Eur), ją atėmus iš UAB „Intrum Lietuva“ viso finansinio reikalavimo (1 043 955,11 Eur), šioje dalyje turi būti perkeliama į trečią kreditorių eilę. UAB „Intrum Lietuva“ įtraukus į BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašą su hipoteka užtikrintu 60 844,79 Eur reikalavimu, o vėliau pardavus turtą už didesnę sumą ir pilnai padengus UAB „Intrum Lietuva“ hipoteka užtikrintą reikalavimą (100 296,61 Eur ar 60 844,79 Eur), susiklostytą situacija, kuomet UAB „Intrum Lietuva“ 1 043 955,11 Eur reikalavimas būtų pilnai padengtas, tačiau UAB „Intrum Lietuva“ prie administravimo išlaidų sąmatos nebūtų prisidėjusi.

10. Bankroto administratorė UAB „Avere“ pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad laikosi nuomonės, jog prašymas į BUAB „Travestus“ trečios eilės kreditorių sąrašą su perimtu 100 296,61 Eur reikalavimu įrašyti UAB „Intrum Lietuva“, o Danske Bank A/S Lietuvos filialą iš kreditorių sąrašo išbraukti, yra pagrįstas ir turi būti patenkintas.

11. Nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ĮBĮ) 33 straipsnį užtikrinant kreditorių lygiateisiškumą, jų interesų pusiausvyrą bei proporcingumą, pardavus hipoteka įkeistą turtą, dengiama jo kreditorinio reikalavimo suma, prieš tai atskaičius atitinkamą administravimo išlaidų dalį. Tai, kad įkeistas turtas yra parduotas už didesnę sumą, negu įkaito turėtojo kreditorinis reikalavimas, neatleidžia hipotekos kreditoriaus nuo pareigos prisidėti prie administravimo išlaidų dengimo. UAB „Intrum Lietuva“ norima administravimo išlaidų apmokėjimo tvarka leistų UAB „Intrum Lietuva“ išvengti administravimo išlaidų mokėjimo, nes iš likusio įkeisto turto pardavimo lėšų, kurios jau viršijo įkeitimu užtikrintą finansinio reikalavimo sumą, hipotekos kreditoriui būtų padengtas visas finansinis reikalavimas. Be to, iš hipotekos kreditoriui tenkančios 1 043 955,11 Eur reikalavimo sumos proporcingai išskaičiuojama administravimo išlaidų dalis sudaro 100 296,61 Eur ir bankui turėjo būti sumokėta 943 58,50 Eur jo įkeitimu užtikrintam reikalavimui padengti (1 043 955,11 Eur – 100 296,61 Eur = 943 658,50 Eur). Tokiu būdu, permokėta 39 451,76 Eur (983 110, 26 Eur – 943 658,50 Eur).

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

12. Vilniaus apygardos teismas 2020 m. vasario 20 d. nutartimi patikslino BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašą – išbraukė iš BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašo hipotekos kreditorių Danske bank A/S Lietuvos filialą ir į trečios eilės kreditorių sąrašą įtraukė UAB „Intrum Lietuva“ su 100 296,61 Eur kreditoriniu reikalavimu.

13. Teismas nustatė, kad pardavus 11 iš 20 įkeistų BUAB „Travestus“ priklausančių nekilnojamojo turto objektų buvo gauta iš viso 1 087 600,00 Eur. Nurodyta suma viršijo įkeitimu užtikrintą hipotekos kreditoriaus Danske Bank A/S Lietuvos filialo, kurio teises ir pareigas perėmė UAB „Intrum Lietuva“, reikalavimą, kurio dydis – 1 043 955,11 Eur. Tarp UAB „Intrum Lietuva“ ir administratorės nėra ginčo dėl to, kad administravimo išlaidoms apmokėti išskaičiuotina suma, skaičiuojant nuo hipotekos kreditoriaus reikalavimo dydžio, sudaro 100 296,61 Eur. Būtent nurodyto dydžio UAB „Intrum Lietuva“ kreditorinį reikalavimą, tenkintiną trečia eile, ir prašė patvirtinti bankroto administratorė.

14. Teismas konstatavo, kad ginčo teisiniams santykiams taikytinos Įmonių bankroto įstatymo nuostatos *expressis verbis* nustatė, kad bankroto administravimo išlaidos apmokamos ir iš lėšų, gautų pardavus įkeistą turtą, o nagrinėjamu atveju buvo parduotas įkeistas turtas. Pirmosios instancijos teismas nutarė, kad hipotekos kreditoriaus mokėtinos administravimo išlaidos, kurių dydis yra 100 296,61 Eur, turi būti išskaičiuojamas iš hipotekos kreditoriui tenkančios dalies pardavus 11 iš 20 įkeistų nekilnojamojo turto objektų (t. y. iš 1 043 955,11 Eur sumos, kuri atitinka hipoteka užtikrintą reikalavimą), tačiau ne iš sumos, kuri viršija hipoteka užtikriną kreditorinį reikalavimą. Toks situacijos vertinimas atitinka, visų pirma, ĮBĮ 36 straipsnio nuostatas, suteikiančias prioritetą administravimo išlaidų apmokėjimui bei užtikrina, kad ir hipotekos kreditorius moka proporcingą dalį administravimo išlaidų, tuo pačiu užtikrina visų bankrutuojančios įmonės kreditorių, privalančių vienokia ar kitokia dalimi prisidėti prie administravimo išlaidų atlyginimo, lygiateisiškumą.

15. Nors galiojusio ĮBĮ 33 straipsnio 5 dalis ir numatė, kad kai pirkėjas sumoka visą kainą už nupirktą įkeistą turtą, įkaito turėtojui, hipotekos kreditoriui priklausanti suma, atskaičius administravimo išlaidoms apmokėti kreditorių susirinkimo patvirtintą sumą, ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šios kainos gavimo dienos turi būti pervesta į įkaito turėtojo, hipotekos kreditoriaus nurodytą sąskaitą, tačiau nenurodė, kokia eile (tvarka) turėtų būti tenkinamas kreditoriaus reikalavimas dėl administravimo išlaidų apmokėjimo. Kasacinio teismo praktikoje ne kartą akcentuota hipotekos kreditoriaus pareiga kartu su kitais kreditoriais proporcingai apmokėti administravimo išlaidas. Be to, kai įkeistą turtą realizuoja bankroto administratorius, padengiant hipotekos turėtojo reikalavimą, kreditoriui sumokama ne visa turto pirkėjo sumokėta pinigų suma, o tik tai, kas lieka išskaičiavus atitinkamas administravimo išlaidas. Likusi nepatenkinta kreditoriaus dalis tenkinama pagal ĮBĮ 35 straipsnio reglamentuojamą kreditorių reikalavimų tenkinimo eilę ir tvarką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 29 d. nutarimas, priimtas civilinėje byloje Nr. 3K-P-537/2011).

16. Sprendžiant, kad UAB „Intrum Lietuva“ su 100 296,61 Eur reikalavimu, susidariusiu dėl įstatymo numatytos administravimo išlaidų apmokėjimo pareigos, turėtų išlikti hipotekos kreditoriumi, kurio reikalavimai būtų tenkinami pirmiausiai, visos už likusį neparduotą nekilnojamąjį turtą gautos lėšos, taip pat ir pardavus 11 nekilnojamojo turto objektų jau gautos lėšos, kurios viršijo hipotekos kreditoriaus 1 043 955,11 Eur reikalavimą, atskaičius administravimo išlaidas, pirmiausiai būtų skiriamos hipotekos kreditoriui iki tol, kol jo kreditoriniai reikalavimai būtų pilnai patenkinti. Tokia situacija lemtų, kad hipotekos kreditoriaus reikalavimai būtų visiškai patenkinti, jis jokia dalimi neprisidėtų prie administravimo išlaidų atlyginimo, tuo tarpu likę kreditoriai administravimo išlaidas (į kurias gali įeiti ir hipoteka įkeisto turto apsaugos, įvertinimo, pardavimo ir kt. susijusios išlaidos) apmokėti turėtų, prie jų atlyginimo prisidėtų, o tai neatitiktų lygiateisiškumo, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo kriterijų.

17. Nors UAB „Intrum Lietuva“ ir remiasi Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 8 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-166-823/2019, tačiau nurodytos bylos ir šiuo metu nagrinėjamos civilinės bylos *ratio decidendi* skiriasi.

18. Teismo vertinimu, likusių kreditorių finansiniai reikalavimai, toliau parduodant įmonės turtą (įskaitant ir įkeistą turtą), gavus lėšų ir iš jų išskaičiavus administravimo išlaidas, taip pat galės būti patenkinti (ar dalinai patenkinti), kartu galimai bus patenkinti ir UAB „Intrum Lietuva“ finansiniai reikalavimai, ir su hipotekos kreditoriumi bus visiškai ar bent jau didžiąja dalimi bet kuriuo atveju atsiskaityta. Taip pat bus maksimaliai užtikrintas administravimo išlaidų atlyginimo paskirstymo tarp visų BUAB „Travestus“ kreditorių teisingumas ir sąžiningumas, hipotekos kreditorius taip pat

proporcingai prisidės prie administravimo išlaidų atlyginimo, kiti kreditoriai nebus nepagrįstai diskriminuojami šiuo aspektu.

19. Teismas pažymėjo ir tai, kad nagrinėjamu atveju bankroto administratorės klaidingai atlikti skaičiavimai, nepagrįstai išmokėtos didesnės lėšų sumos, nei numato ĮBĮ ir teismų praktika, taip pat nesudaro pagrindo spręsti, kad bankroto administratorės pozicija yra nepagrįsta.

20. Atsižvelgdamas į aukščiau aptartas aplinkybes, tai, jog BUAB „Travestus“ bankroto byla nėra nutraukta, sprendimas dėl įmonės pabaigos nėra priimtas, nesant ginčo dėl reikalavimo perleidimo ir Danske Bank A/S Lietuvos filialo išbraukimo iš kreditorių sąrašo (ši 2019 m. lapkričio 19 d. nutarties dalis panaikinta nebuvo), teismas sprendė, jog yra pagrindas patikslinti BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašą bei į kreditorių sąrašą trečios eilės kreditore įtraukti UAB „Intrum Lietuva“ su 100 296,61 Eur reikalavimu.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimų į jį argumentai

21. Kreditorė UAB „Intrum Lietuva“ atskiruoju skundu prašo panaikinti 2020 m. vasario 20 d. Vilniaus apygardos teismo nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – įtraukti UAB „Intrum Lietuva“ su 60 844,85 Eur hipoteka užtikrintu reikalavimu į BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašą; priimti papildomus įrodymus. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

21.1. Teismas nepagrįstai išbraukė UAB „Intrum Lietuva“ iš hipoteka užtikrintų kreditorių sąrašo ir įtraukė į 3 eilės kreditorių sąrašą, o taip pat nepagrįstai nustatė, kad UAB „Intrum Lietuva“ nepadengtą reikalavimą sudaro 100 296,61 Eur suma, kuri kildinama iš administravimo išlaidų išskaičiuotos sumos.

21.2. UAB „Intrum Lietuva“ negalėjo būti išbraukta iš hipoteka užtikrintų kreditorių sąrašo, kadangi hipoteka ap sunkintas turtas dar nėra parduotas, o UAB „Intrum Lietuva“ reikalavimas nėra patenkintas, taip pat nėra kitų hipotekos pabaigos pagrindų.

21.3. UAB „Intrum Lietuva“ neprieštarauja, kad dalis parduoto turto lėšų būtų skiriama administravimo lėšoms, tačiau proporcija turi būti skaičiuojama tiek įkeisto turto pardavimo, tiek neįkeisto turto pardavimo atžvilgiu iki UAB „Intrum Lietuva“ finansinis reikalavimas bus visiškai padengtas.

21.4. UAB „Intrum Lietuva“ perėmė iš Danske Bank A/S 109 507,97 Eur reikalavimo teisę pagal kredito sutartį kartu su reikalavimo užtikrinimo priemonėmis – hipoteka. Tad UAB „Intrum Lietuva“ negalėjo patekti į trečios kreditorių reikalavimų tenkinimo eilę.

21.5. Teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad įtraukus UAB „Intrum Lietuva“ į trečios eilės kreditorių sąrašą su UAB „Intrum Lietuva“ bus visiškai ar bent jau didžiąja dalimi atsiskaityta pardavus likusį turtą.

21.6. Teismas nepagrįstai atsisakė atsižvelgti į Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 8 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 2-166-823/2019, pateiktus išaiškinimus.

21.7. Teismas nepagrįstai taikė iki 2020 m. sausio 1 d. galiojusią ĮBĮ 34 straipsnį. Šiuo atveju privalo būti atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau –

JANĮ) nuostatas. Įvertinus tai, kad visas įkeistas turtas dar nėra parduotas ir lėšos už įkeisto turto pardavimą yra ir bus skirstomos jau įsigaliojus JANĮ, taikytina JANĮ 96 straipsnio 2 dalis.

21.8. Net ir tuo atveju, jei taikyti ĮBĮ 34 straipsnį, jo aiškinimo ir taikymo praktika negalėjo būti taikoma ir dėl to, kad iš esmės skiriasi anksčiau nagrinėtų bylų ir šios bylos faktinės aplinkybės.

22. BUAB „Travestus“ pateikė atsiliepimą į atskirąjį skundą, kuriuo prašo jį atmesti; priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:

22.1. Apeliantas siekia paneigti savo pareigą prisidėti prie administravimo išlaidų atlyginimo.

22.2. Kreditorių reikalavimų tvirtinimo bei tenkinimo procedūra pradėta dar iki 2020 m. sausio 1 d., t. y. JANĮ įsigaliojimo, todėl, sprendžiant klausimus dėl lėšų paskirstymo, reikalavimo dydžio ir eiliškumo parduodant ir perduodant įkeistą turtą, taikytinos ĮBĮ nuostatos.

22.3. Po administravimo išlaidų atskaitymo likusi nepatenkinta kreditoriaus reikalavimo dalis tenkinama ĮBĮ 35 straipsnyje nustatyta tvarka, užtikrinant hipotekos kreditoriaus išlaidų, patirtų administruojant įkeistą turtą, galimą kompensavimą, tačiau jau kita tvarka, t. y. kartu su vėlesnės eilės kreditoriais.

22.4. Teismas pagrįstai nurodė, jog Lietuvos apeliacinio teismo nagrinėtos civilinės bylos Nr. 2-166-823/2019 ir šios bylos ratio decidendi skiriasi.

23. Kreditorius O. Z. pateikė atsiliepimą į atskirąjį skundą, kuriuo prašo atskirąjį skundą atmesti; priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:

23.1. Apeliantas siekia išvengti prisidėjimo prie administravimo išlaidų atlyginimo.

23.2. Apelianto finansinio reikalavimo užtikrinimo hipoteka pabaigos pagrindas yra skundžiama nutartis (CK 4.197 straipsnio 2 dalies 2 punktas).

23.3. Skundžiama nutartimi įtvirtinta administravimo išlaidų paskirstymo tvarka ir apeliantui tenkanti proporcinga administravimo išlaidų padengimo suma atitinka ĮBĮ įtvirtintą visų kreditorių pareigą prisidėti prie įmonės administravimo išlaidų atlyginimo.

23.4. Kadangi didžioji gautų lėšų suma buvo gauta iš įkeisto turto pardavimo ir tik sąlyginai nedidelė suma gauta iš neįkeisto turto pardavimo, administravimo išlaidos buvo paskirstytos proporcingai pagal šį santykį, todėl natūralu, jog tokioje situacijoje hipotekos kreditoriui teko didžioji dalis administravimo išlaidų.

23.5. Apeliantas nepagrįstai prašo atsižvelgti į Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 8 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 2-166-823/2019, pateiktus išaiškinimus.

23.6. Skundžiama nutartimi buvo spęstas klausimas dėl kreditorių reikalavimų patikslinimo, o ne gautų lėšų paskirstymo. Vadinas, klausimą dėl kreditorių reikalavimų patikslinimo teismas teisingai sprendė, vadovaujantis ginčo metu galiojančiu reglamentavimu, t. y. ĮBĮ.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

24. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro atskirojo skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų patikrinimas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau ir – CPK) 320 straipsnio 1 dalis, 338 straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas atskirajame skunde nustatytą ribą, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų, būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (CPK 320 straipsnio 2 dalis). Absoliučių skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė (CPK 329 straipsnio 2 ir 3 dalys, 338 straipsnis).

Dėl naujų įrodymų priėmimo

25. Kreditorė UAB „Intrum Lietuva“ su atskiruoju skundu pateikė tris naujus įrodymus – 2020 m. kovo 5 d. kreditorių susirinkimo medžiagą, 2020 m. sausio 29 d. rašto dėl hipotekos išregistravimo ir 2019 m. rugpjūčio 19 d. kreditorių susirinkimo protokolo priedo Nr. 1 kopijas. CPK 314 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, kad apeliacinės instancijos teismui nauji įrodymai, kurie galėjo būti pateikti pirmosios instancijos teisme, negali būti pateikti, išskyrus atvejus, kai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė juos priimti, arba kai naujų įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau. Apeliacinės instancijos teismas, susipažinęs su kreditorės pateiktais įrodymais, pažymi, jog 2020 m. sausio 29 d. rašto dėl hipotekos išregistravimo ir 2019 m. rugpjūčio 19 d. kreditorių susirinkimo protokolo priedo Nr. 1 kopijos galėjo būti pateiktos, bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, kadangi šie dokumentai sudaryti anksčiau nei priimta skundžiama nutartis, jokios aplinkybės, trukdžiusios kreditoriui pateikti šiuos dokumentus pirmosios instancijos teismui, nenustatytos. Tuo tarpu 2020 m. kovo 5 d. kreditorių susirinkimo medžiaga nagrinėjamu atveju teisinės reikšmės neturi, kadangi šiame kreditorių susirinkime spręstas klausimas UAB „Intrum Lietuva“ kreditorinio reikalavimo tenkinimo eilei įtakos nedaro. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija UAB „Intrum Lietuva“ pateiktus naujus įrodymus atsisako priimti.

Dėl atskirojo skundo argumentų

26. 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojus JANĮ, neteko galios ĮBĮ su visais pakeitimais (JANĮ 153 straipsnis). JANĮ 155 straipsnyje, reglamentuojančiame pereinamąsias nuostatas dėl nemokumo procesų, nustatyta, kad iki 2019 m. gruodžio 31 d. pradėtiems juridinių asmenų nemokumo procesams šio įstatymo (JANĮ) nuostatos taikomos toms asmenų teisėms ir pareigoms, kurios atsiranda arba yra įgyvendinamos jam įsigaliojus, taip pat toms nemokumo procedūroms, kurios pradedamos šiam įstatymui įsigaliojus, išskyrus tam tikras išvardytas šio įstatymo nuostatas. Nagrinėjamu atveju prašymas dėl kreditorinių reikalavimų patikslinimo teisme gautas 2019 m. lapkričio 19 d., t. y. iki JANĮ įsigaliojimo, todėl šiuo atveju taikytinos ginčo klausimo nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu galiojusio ĮBĮ nuostatos.

27. Kreditorės UAB „Intrum Lietuva“ teigimu, skundžiama nutartimi pirmosios instancijos teismas nepagrįstai išbraukė UAB „Intrum Lietuva“ iš hipoteka užtikrintų kreditorių sąrašo ir įtraukė į trečios eilės kreditorių sąrašą, o taip pat nepagrįstai nustatė, kad UAB „Intrum Lietuva“ nepadengtą reikalavimą sudaro 100 296,61 Eur suma, kuri kildinama iš administravimo išlaidų išskaičiuotos sumos. Teisėjų kolegija su šiais kreditorės argumentais sutinka iš dalies. Visų pirma, pasisakytina dėl UAB „Intrum Lietuva“ pareigos dalyvauti, atlyginant bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidas. Minėta, jog šio ginčo sprendimui taikytinos ĮBĮ, o ne JANĮ nuostatos, todėl su tuo susiję

kreditorės argumentai atmetami, atsižvelgtina į kasacinio teismo praktiką, taikant ir aiškinant minėtą teisinį reguliavimą.

28. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje dėl bankroto administravimo išlaidų konstatuota hipotekos kreditoriaus pareiga visais atvejais – ir kai įkeistas turtas parduodamas, ir kai tas turtas neparduotas bei perduodamas įkaito turėtojui – dalyvauti atlyginant bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. balandžio 14 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-493/2003; 2005 m. balandžio 27 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-282/2005). Kasacinio teismo plenarinė sesija išaiškino, kad įstatyme reglamentuota įkaito turėtojo pareiga prisidėti prie bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidų apmokėjimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 29 d. nutarimas, priimtas civilinėje byloje Nr. 3K-P-537/2011). Tokia pareiga visiems kreditoriams, nepriklausomai nuo reikalavimų tenkinimo eilės, nustatyta ir pagal naujai įsigaliojusį teisinį reguliavimą (JANĮ 93 straipsnio 1 dalis).

29. Ta pati taisyklė taikytina ir tais atvejais, kai, pardavus hipoteka įkeistą turtą, gaunama didesnė suma nei įkaito turėtojo finansinis reikalavimas, t. y. administravimo išlaidos išskaičiuojamos iš jam tenkančios dalies, o ne iš sumos, viršijančios finansinį reikalavimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 27 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-176/2013). Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad ĮBĮ nuostata, jog iš lėšų, gautų pardavus įkeistą įmonės turtą arba perduodant įkeistą turtą, pirmiausia (be eilės) tenkinami įkeitimu ir (arba) hipoteka užtikrinti kreditoriaus reikalavimai, nereiškia, kad toks kreditorius gali būti atleidžiamas nuo pareigos atlyginti administravimo išlaidas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. rugsėjo 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-354/2009).

30. Iš to seka, kad pirmiausiai iš likviduojamos dėl bankroto įmonės turto vertės atskaičius administravimo išlaidas, lieka mažiau turto, iš kurio gali būti patenkinami visų kreditorių reikalavimai.

31. Taigi, nors hipotekos kreditorius nemokumo procese likviduojant juridinį asmenį dėl bankroto turi pirmumo teisę į savo reikalavimo patenkinimą iš įkeisto bankrutavusios įmonės turto, tačiau kartu jis turi lygias su kitais kitų eilių kreditoriais pareigas proporcingai savo reikalavimo dydžiui ir atsižvelgiant į specifines išlaidas tenkinant konkrečius reikalavimus prisidėti prie administravimo išlaidų. Lietuvos apeliacinis teismas 2019 m. spalio 29 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2-1277-407/2019, aiškindamas ĮBĮ 33 straipsnio 6 dalies ir 34 straipsnio nuostatas, nurodė, kad hipotekos kreditoriaus pirmenybės teisė gauti kreditoriaus reikalavimo patenkinimą iš įkeisto turto pardavimu gautų lėšų neatleidžia jo nuo pareigos proporcingai su kitais kreditoriais mokėti administravimo išlaidas. Taip įgyvendinamas ir pagal naują teisinį nemokumo proceso reguliavimą JANĮ 3 straipsnio 2 punkte nustatytas kreditorių lygiateisiškumo principas, reiškiantis, kad panašaus pobūdžio reikalavimus turintiems kreditoriams suteikiamos lygios galimybės dalyvauti nemokumo procese, siekiant savo reikalavimų tenkinimo ir ginant kitas savo teises ir teisėtus interesus.

32. Nors Lietuvos apeliacinis teismas 2019 m. sausio 8 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-166-823/2019 išaiškino, kad administravimo išlaidos mokamos iš bankrutavusios įmonės lėšų ir jų nemoka patys kreditoriai, vis dėlto, kreditoriai patiria administravimo išlaidų našta negaudami savo kreditorinių reikalavimų patenkinimo dalies, kurią atitinka administravimo išlaidų dydis. Be to, taisyklė, pagal kurią administravimo išlaidų tiesiogiai nemoka kreditoriai, nėra absoliuti, nes įstatymas *expressis verbis* nustato atvejus, kai administravimo išlaidas sumoka patys kreditoriai (kaip besikreipiantys į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo asmenys) arba jas savo rizika prisiima

paskirtasis bankroto administratorius (pvz., ĮBĮ 36 straipsnio 1 dalis, 10 straipsnio 10 dalies 11 ir 12 punktai).

33. Vadinasi, nors hipotekos kreditorius bankroto procese turi pirmumo teisę į savo reikalavimo patenkinimą iš įkeisto bankrutavusios įmonės turto, tokia jo teisė turi būti suderinama su pareiga proporcingai prisidėti prie administravimo išlaidų naštos. Proporcingo visų kreditorių prisidėjimo prie administravimo išlaidų naštos, bankroto procese nesant pakankamai bankrutavusios įmonės turto, iš kurio visa apimtimi būtų galima patenkinti visų kreditorių reikalavimus, pasekmė yra ta, kad kreditorių reikalavimų patenkinimas ribojamas ne tik kreditorių reikalavimų patenkinimo eiliškumu ir bendra bankrutavusios įmonės turto verte, bet ir bankroto procese patirtų administravimo išlaidų dydžiu.

34. Pagal ĮBĮ 34 straipsnį, jeigu įkeistas turtas perduodamas ar perduodamas už didesnę kainą negu įkeitimu ir (arba) hipoteka užtikrintų reikalavimų suma, šių lėšų likutis skiriamas kitų kreditorių reikalavimams tenkinti ĮBĮ 35 straipsnio tvarka. Lietuvos apeliacinis teismas, aiškindamas ĮBĮ 34 straipsnį, yra pažymėjęs, jog hipotekos kreditoriui tenkančią administravimo išlaidų dalį atlyginus ne iš lėšų šio kreditoriaus reikalavimui patenkinti, o iš reikalavimą viršijančių lėšų, gautų iš įkeisto turto pardavimo, atitinkama dalimi sumažėtų lėšų likutis, kuris pagal ĮBĮ 34 straipsnio nuostatą turėtų būti skiriamas kitų kreditorių reikalavimams tenkinti. Taigi, pagal tokį skirstymą administravimo išlaidos iš esmės būtų atlyginamos iš kitiems kreditoriams tenkančių bendrovės lėšų dalies, o tai pažeistų ne tik ĮBĮ įtvirtintą visų kreditorių pareigą prisidėti prie įmonės administravimo išlaidų atlyginimo, bet ir kreditorių lygiateisiškumo principą, taip pat likusių kreditorių teises (Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. spalio 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e2-1277-407/2019).

35. ĮBĮ 34 straipsnis numato atvejį, kai įkeistas turtas perduodamas ar perduodamas už didesnę kainą negu įkeitimu ir (arba) hipoteka užtikrintų reikalavimų suma. Pagal šioje normoje nustatytą reguliavimą, visos už perduotą įkeistą turtą gautos lėšos, viršijančios užtikrintų reikalavimų sumą, t. y. įkaito turėtojo kreditorinių reikalavimų sumą, turi būti skiriamos kitų kreditorių reikalavimams tenkinti. Todėl įkeitimu (hipoteka) užtikrinti kreditoriaus reikalavimai tenkinami tik iš lėšų, gautų pardavus įkeistą turtą, dalies, neviršijančios jo užtikrintų reikalavimų dydžio, prieš tai atskaičius atitinkamą administravimo išlaidų dalį.

36. Todėl, remiantis aukščiau išdėstytais motyvais, darytina išvada, kad ĮBĮ 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad „šių lėšų likutis“ pagal aptariamą normą turi būti suprantamas kaip lėšų suma, viršijanti hipoteka užtikrintų reikalavimų sumą. Toks normos aiškinimas reiškia, kad net ir tuomet, kai įkeistas turtas perduodamas už didesnę sumą, negu patvirtintas hipotekos kreditoriaus kreditorinis reikalavimas, hipotekos kreditoriui išmokama tik jo kreditorinio reikalavimo dalis, likusi iš kreditorinio reikalavimo sumos atėmus hipotekos kreditoriui tenkančią administravimo išlaidų dalį. Išmokėjus šią kreditorinio reikalavimo dalį, kreditorinio reikalavimo patenkinimo procedūra turi būti laikoma baigta. Kreditorius, nepriklausomai nuo jo reikalavimų eilės, prisidėjęs prie bendros administravimo išlaidų bankroto procese naštos, administravimo išlaidų sąnaudų nulemtus savo praradimus gali kompensuoti tik tuo atveju, jeigu po atsiskaitymo su visais visų eilių kreditoriais abiem tenkinimo etapais ĮBĮ 35 straipsnio nustatytu eiliškumu lieka bankrutavusios įmonės turto, arba tuomet, jeigu vėlesnėse bankroto proceso stadijose ar net pasibaigus procesui paaiškėja, kad kreditorius prisidėjo neproporcingai didesne administravimo išlaidų našta ir dėl to kiti kreditoriai sutaupė jo sąskaita, arba kai yra įstatyme nustatytos sąlygos reikalauti nuostolių (žalos) atlyginimo iš įmonės savininkų, valdymo organų ar jų dalyvių, akcininkų. Kitaip aiškinant įstatymą, laikant, kad, po dalies kreditorinio reikalavimo, sumažinto kreditoriui tenkančia administravimo išlaidų naštos dalimi, išmokėjimo, kreditorinio reikalavimo patenkinimo procedūra

nėra baigta ir kreditorius turi teisę stoti į tą pačią arba žemesnę kreditorių eilę ir taip atgauti praradimus, patirtus dėl administravimo išlaidų naštos, pirmesnės eilės kreditoriams ne tik būtų užtikrinta įstatyme numatyta pirmumo teisė į kreditorinio reikalavimo patenkinimą, bet ir būtų sudarytos sąlygos išvengti administravimo išlaidų naštos. Kaip minėta, tokia padėtis sukurtų įstatyme nenumatytas kreditorių privilegijas, leidžiančias daliai kreditorių neprisidėti prie administravimo išlaidų ir tokiomis išlaidomis neproporcingai apsunkinti likusius kreditorius, prieštarautų minėtam kreditorių lygiateisiškumo principui ir aiškiai įstatymo nuostatai, patvirtintai teismų praktikos, kad kreditorius privalo proporcingai savo kreditoriniam reikalavimui prisidėti prie administravimo išlaidų (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 29 d. nutarime, priimtame civilinėje byloje Nr. 3K-P-537/2011 nurodoma, kad įstatyme yra įtvirtintas administravimo išlaidų apmokėjimo prioritetas visų kreditorių reikalavimų tenkinimo atžvilgiu).

37. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, jog UAB „Intrum Lietuva“ turi pareigą dalyvauti prisiimant BUAB „Travestus“ bankroto administravimo išlaidų naštą negaudama dalies savo reikalavimo patenkinimo. Šiame kontekste apeliacinės instancijos teismas taip pat pažymi, jog sutinka su kreditorė, kad atlygintina administravimo išlaidų dalis turi būti proporcingai skaičiuojama tiek įkeisto turto pardavimo, tiek neįkeisto turto pardavimo atžvilgiu. Nagrinėjamu atveju kreditorėi UAB „Intrum Lietuva“ paskaičiuota proporcinga tenkanti administravimo išlaidų dalis. Nors, UAB „Intrum Lietuva“ teigimu, jai tenkanti šių išlaidų dalis yra neproporcinga, tačiau kreditorė atskirajame skunde nepateikia jokių skaičiavimų ir su tuo susijusių argumentų, nenurodo, kuo konkrečiai ydingi, netikslūs bankroto administratorės skaičiavimai, todėl apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo perskaičiuoti nustatytos dalies ir ją pakeisti.

38. Dėl UAB „Intrum Lietuva“ eilės BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašė apeliacinės instancijos teismas sutinka su apeliante, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai įtraukė UAB „Intrum Lietuva“ į trečios eilės BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašą, tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, UAB „Intrum Lietuva“ iš hipoteka užtikrintų kreditorių sąrašo išbraukta pagrįstai. Pardavus 11 iš 20 įkeistų BUAB „Travestus“ priklausančių nekilnojamojo turto objektų, gavus iš viso 1 087 600,00 Eur, 2019 m. rugpjūčio 29 d. duomenimis kreditoriaus Danske Bank A/S Lietuvos filialo kreditorinis reikalavimas buvo sumažintas iki 109 507,97 Eur, kurį sudarė 102 522,92 Eur (dėl klaidos atlikus perskaičiavimus patikslinta į 100 296,61 Eur) padengta administravimo išlaidų suma ir 6 955,11 Eur reikalavimas, užtikrintas turto įkeitimu (pradinis Danske Bank A/S Lietuvos filialo kreditorinis reikalavimas buvo 1 043 955,11 Eur). UAB „Intrum Lietuva“ 2019m. rugsėjo 27 d. reikalavimo teisių pardavimo-pirkimo ir perleidimo sutartimi, pasirašyta su Danske Bank A/S Lietuvos filialu, įgijo 109 507,97 Eur finansinį reikalavimą į BUAB „Travestus“, kylantį iš sutarties Nr. K200508-0815.

39. Taigi, likviduojant bankrutavusią įmonę pardavus 11 iš 20 įkeistų BUAB „Travestus“ priklausančių nekilnojamojo turto objektų, administravimo išlaidoms apmokėti iš apeliančios kreditorinio reikalavimo sumos buvo išskaičiuota 100 296,61 Eur, o likusi neviršijanti kreditorinio reikalavimo sumos dalis buvo išmokėta tenkinant patvirtintą kreditorinį reikalavimą. Teisėjų kolegijos vertinimu, iš įkeisto turto pardavimo gautų lėšų patenkinus visą kreditorinį reikalavimą, išskyrus sumą išskaičiuotą administravimo išlaidoms padengti, UAB „Intrum Lietuva“ Danske Bank A/S Lietuvos filialo perleistas BUAB „Travestus“ kreditorinis reikalavimas turi būti laikomas įvykdytas pagal kreditorių reikalavimo patenkinimą bankroto procese reglamentuojančias procedūrinės įstatymo normas, nepriklausomai nuo to, kad prievolė pagal sutartį Nr. K200508-0815 nepasibaigė. Sumos bankroto administravimo išlaidoms padengti išskaičiavimas yra UAB „Intrum Lietuva“ kaip BUAB „Travestus“ kreditorės pareigos prisidėti prie administravimo išlaidų proporcingai savo kreditorinio reikalavimo sumai įgyvendinimas. Atsižvelgiant į tai, turi būti sprendžiama, ar su minėta suma UAB „Intrum Lietuva“ gali būti įtraukta į BUAB „Travestus“

kreditorių sąrašą kokioje nors ĮBĮ 35 straipsnio (JANĮ 94 straipsnio) numatytoje eilėje – į įkeitimu užtikrintų ar į trečios eilės kreditorių sąrašą. Kaip minėta, UAB „Intrum Lietuva“ teisę atgauti sąnaudas, patirtas administravimo išlaidoms, galėtų realizuoti šios nutarties 36 p. nurodyta tvarka.

40. Apeliacinės instancijos teismas papildomai pažymi, jog sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad nagrinėjamos ir Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 8 d. nutartimi išnagrinėtos civilinės bylos Nr. 2-166-823/2019 ratio decidendi skiriasi, nes nurodytoje byloje hipotekos kreditoriaus reikalavimas buvo likęs nepatenkintas, o nagrinėjamoje byloje – patenkintas; byloje Nr. 2-166-823/2019 hipotekos kreditorius yra prisidėjęs prie administravimo išlaidų atlyginimo, tuo tarpu nagrinėjamoje byloje – nėra. Be to, nurodomoje byloje nebuvo iškeltas ginčas dėl likusio kreditoriui įkeisto turto galimo panaudojimo hipotekos kreditoriaus reikalavimų tenkinimui, teismas 14p. pasisakė dėl hipotetinės situacijos. Įvertinusi skundžiamos nutarties turinį, teisėjų kolegija tai pat nurodo, jog aplinkybių, kad pirmosios instancijos teismas būtų netinkamai vadovavęsis kita, skundžiamoje nutartyje minima teismų praktika, nenustatė.

41. Atsižvelgdamas į šioje nutartyje pateiktus išaiškinimus bei į tai, kad nutartis atskiruoju skundu yra apskūsta tik kreditorės UAB „Intrum Lietuva“ ir apeliacinės instancijos teismas dėl apelianto negali priimti blogesnės, negu yra skundžiama, nutarties (CPK 313 straipsnis), apeliacinės instancijos teismas nutaria, jog yra pagrindas pirmosios instancijos teismo nutartį dalyje, kuria į BUAB „Travestus“ trečios eilės kreditorių sąrašą įtraukta UAB „Intrum Lietuva“ su 100 296,61 Eur kreditoriniu reikalavimu, panaikinti ir klausimą perduoti nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo, likusią skundžiamos nutarties dalį palikti nepakeistą (CPK 337 straipsnio 1 dalies 1, 3 punktai). Nutarties dalies panaikinimas ir klausimo perdavimas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo nelaikomas blogesnio procesinio sprendimo dėl apelianto priėmimu (CPK 313 straipsnis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme

42. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 20 d. nutarties dalį panaikinus ir klausimą perdavus nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo, bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliekamas spręsti UAB „Intrum Lietuva“ įtraukimo į BUAB „Travestus“ kreditorių sąrašą klausimą iš naujo nagrinėsiančiam pirmosios instancijos teismui.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais,

n u t a r i a:

Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 20 d. nutarties dalį, kuria į BUAB „Travestus“ trečios eilės kreditorių sąrašą įtraukta UAB „Intrum Lietuva“ su 100 296,61 Eur kreditoriniu reikalavimu, panaikinti ir klausimą perduoti nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo. Likusią nutarties dalį palikti nepakeistą.

Teisėjai Gintaras Pečiulis

Egidija Tamošiūnienė

Vytautas Zelianka

</div